

‘Ik begin een krekelfarm in Thailand’

**GROOT
INTERVIEW**
EMILE
RATELBAND

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE ANP

Emile Ratelband (72): een man van uitersten, een entrepreneur zonder grenzen. Letterlijk, want de man die sinds jaar en dag zijn toehoorders met gebalde vuisten en hard stemgeluid (tsjakkaa!) tegemoet treedt, trekt voorgoed de deur van zijn leven in Nederland achter zich dicht. Om de geboren Arnhemmer echt te kunnen doorgronden, moet je hem leren kennen. ‘Ik sta natuurlijk voor alles waar de mannelijke vrouw een hekel aan heeft.’

D

De laatste keer dat we je spraken, stond je op deze plek als aanhanger van het boeddhisme afgebeeld in monnikskledij en kaalgeschoren hoofd.

‘Dat haar is inmiddels weer terug en ik draag mijn eigen kleding weer. De lessen die ik heb geleerd, zijn wel helemaal geïntegreerd in m’n leven. Mijn ware ik is naar buiten gekomen, wat mij ertoe heeft aangezet om naar Thailand te verhuizen. Komend voorjaar emigreer ik. Niet dat ik daar stilletjes in een klooster ga zit-

ten, maar ik ga het daar wel op een andere manier doen dan hier. Ik voel een enorme onvrede in mijzelf hoe het in Nederland is geregeld op politiek, sociaal en economisch niveau. Ik denk dat ik geen enkele invloed meer kan uitoefenen op het systeem zoals dat nu voortdendert. Thailand ken ik goed, aangezien ik er vijftig jaar geleden ook al eens twee jaar heb gewoond. Samen met een gozer die ik tegenkwam in het vliegtuig zette ik er een zeilschool op en hebben we, met veelal Amerikanen die uit de oorlog in Cambodja en Vietnam kwamen als klanten, ontzettend goed de kost verdiend. Toen is natuurlijk niet te vergelijken met nu, al was het maar omdat ik toen nog geen kinderen had. Ik weet echter op elke plek waar ik kom met mijn skills nieuwe kansen en mogelijkheden te zien. Ik ga een nieuw bedrijf starten en een ander leven beginnen.’

Waarom ben je er destijds niet gebleven?

‘Tijdens een van mijn bezoeken aan Nederland werd ik verliefd op de vrouw waarmee ik later getrouwd ben: Jenny, de dochter van de >

**NIEUWE REVU
ONTMOET
EMILE
RATELBAND**

Wanneer? Drie dagen na de rechtszaak tussen hem en ex-vrouw Moon om 10.30 uur. **Verder nog iets?** Emile woont in de buurt van Maastricht, maar zoekt het na de jaarwisseling wat verderop, in Thailand. **Voorgoed, zo zegt hij.** Zo'n 40 miljoen toeristen leggen jaarlijks dezelfde route af, alleen dan voor een vakantie. **Duikt hij nog ergens op?** Emile organiseert nog een aantal events. Tickets via www.emileratelband.com.

groenteboer. Zij wilde niet in Thailand wonen en dus ben ik teruggekeerd. Ruim 26 jaar ben ik samen geweest met de grootste liefde van mijn leven. Nu wil ze geen contact meer. Als ik haar bel, neemt ze zogenaamd de telefoon niet op en op verjaardagen van de kinderen groeten we elkaar alleen beleefdheidshalve. Ik zou graag willen dat ons contact beter was, maar ik respecteer dat het over is tussen ons, haar leven een andere wending heeft gekregen en ze niet meer belast wil worden met mijn verhalen. Jenny zegt dat ik tamelijk dwingend ben, maar dat herken ik totaal niet. Ik dacht dat ik altijd mee-gaander was. Ze had nu een vent met wie ze een baby'tje zou krijgen, maar dat bleek toch niet het geval te zijn. Tja, zo'n ideale vent als ik ga je natuurlijk nooit meer vinden.'

Wat maakt Thailand zo aantrekkelijk?

'Het klimaat en de mensen zijn fantastisch, het eten en de structuur goed geregeld. Als ik daar eenmaal zit, denk ik dat ik er qua gesteldheid moeiteloos nog tien jaar aan vast kan plakken. Ik leef daar straks met een heel andere snelheid in een maatschappij die helemaal is ingericht op het boeddhisme. De energie die er hangt, beviel me vijftig jaar geleden al en vandaag de dag nog steeds. Het is de bedoeling dat ik rond februari of maart mijn koffers pak, afhankelijk van wanneer de nieuwe documentaire over mijn leven klaar is. Duurt dat een paar weken langer, dan wachten we nog even. Deze vierdelige serie van 40 minuten per aflevering is een samenwerking tussen Videoland en Netflix en kan qua verhaallijn nog alle kanten op. De basis is mijn verleden en wat ik allemaal doorstaan heb om te komen waar ik nu ben. Mensen vinden het heel spannend wat ik elke dag doe met al mijn verschillende projecten, naast het BN'er-schap waar iedereen me wel van kent. We maken momenteel dagelijks opnames en wie weet draaien we de slotscène wel in Hua Hin op Phuket wanneer ik daar mijn villa betrek.'

Voor wie maak je die documentaire?

'Ik wil een soort legacy nalaten voor mijn kinderen, zodat ze later kunnen zien wie hun vader werkelijk was. Zij hebben vaak een ander denkbeeld over papa dan hoe ik echt in elkaar steek. Een pijnlijk punt in het maakproces is dat Jenny niet wil meewerken. Zij is een groot gedeelte van mijn leven en wordt dan ook besproken. Ik had het graag anders gezien. De tragiek van mijn levensverhaal is echter een andere dan het beëindigen van mijn huwelijk. Ik wilde mijn leven altijd zo vormgeven dat ik als vader niet het plaatje zou herhalen waarin ik zelf ben opgevoed. Namelijk dat ik nauwelijks aandacht kreeg van mijn ouders die vooral druk bezig waren met het vormgeven van hun eigen leven. Nu ik in de herfst van mijn leven ben aangekomen, moet ik echter toch constateren dat ik dat, net als hen, zelf ook gedaan heb.'

Veertien maanden geleden werd je, na een lange zoektocht naar een draagmoeder, vader van je achtste kind. Gaat zij met je mee?

'Mijn kleine Betheke-Pleun. Haar moeder heeft het er zwaar mee dat ik met dat kind naar Thailand ga, maar ze krijgt van mij een open ticket, zodat ze zo vaak kan komen als ze wil. Ik ontneem haar Betheke dus niet, maar uiteindelijk heb ik wel het ouderlijk gezag. Ze woont bij mij, ik bepaal wat goed en fout is en zal altijd de beslissende stem hebben. Die rechten en plichten heb ik heel duidelijk met haar besproken, los van het feit dat ze zich natuurlijk heus wel met de opvoeding mag bemoeien. Verder heb ik nog dochter Beau-Aimee die in Amsterdam studeert, Royce die bij zijn moeder woont en nog een stuk of vier andere kinderen rondlopen. Zij krijgen ook allemaal een open ticket en mogen altijd langskomen.'

En dan is er nog je zoon Emilio van twaalf...

'Ook hij gaat met me mee. Emilio is door de rechter bij mij geplaatst omdat hij negen keer bij zijn moeder van huis is weggelopen en bij mij aanklopte. Waarom? Als hij bij mij is, mag hij zijn moeder zo vaak zien als hij wil, maar andersom mag hij niet bij mij op bezoek als hij bij haar staat ingeschreven. Dat wil ze niet. Daarom koos hij uiteindelijk voor mij, met als gevolg dat zijn moeder hem nu al vier keer de deur heeft gewezen. Ze wil hem niet spreken of ontvangen, omdat ze zich door hem verraden

voelt. Sterker nog, ze heeft hem duidelijk laten weten hem nooit meer te willen zien als hij met mij in het vliegtuig naar Thailand stapt. Een vreselijke boodschap voor zo'n jongen, maar gelukkig is hij erg volwassen en heeft hij een vader die overal een positieve draai aan geeft. Ik heb hem duidelijk gemaakt dat ook dit weer voorbijgaat. Er komt een moment dat ze op haar knieën ligt met de vraag of ze 'm alsjeblieft weer mag zien. Ik ben nu vooral heel blij dat hij van een koud kikkerlandje waar hij niks mag, straks in een heerlijk land met een groter huis, zwembad en airconditioning komt, waar veel meer vrijheden zijn dan hier. Dat gaat voor hem een fantastisch leerproces worden.'

Waar gaan ze heen als jou iets overkomt?

'Die kinderen gaan naar school en een sportclub. Daar ontmoeten ze nieuwe vriendjes en vriendinnetjes die ook weer ouders hebben. Ook bestaat er een heel grote Nederlandse gemeenschap in Thailand, dus dat netwerk is er zo. Ik weet ook wel dat ik niet het eeuwige leven heb, maar ik weiger te denken aan vragen als: wat nu als ik morgen onder een auto kom, aan het mes geregen word of een ongeneeslijke ziekte krijg? Dat zit niet in mijn hoofd en laat ik er ook niet door anderen in planten. Als ik dat had gedaan, dan was ik ook niet de friet-handel in gegaan. Dat was echt een gok met honderdduizenden euro's. Poffertjes bakken in Canada en alles wat daarna kwam, dat had ik dan ook achterwege gelaten.'

Welke business ga je in Thailand opzetten?

'De Green Deal van Frans Timmermans (waarin staat dat de EU in 2050 klimaatneutraal moet zijn, red.) houdt in dat driekwart van de boeren moet verdwijnen. Uit Nederland! Ons land beslaat slechts 0,2 procent van het totale wereldoppervlak, maar toch zijn we de grootste exporteur van agrarische producten. Wat nou als al onze koeien en paarden straks weg zijn? De discussie rondom dit onderwerp heeft me op het spoor van krekels gezet. Die beesten bestaan voor 70 procent uit proteïne, een van de belangrijkste bouwstoffen waarop wij als mensen lopen. Ik begin daarom een eigen krekelfarm. Het is de bedoeling om die beesten in te vriezen als ze nog goed zijn, dan te vermalen en er uiteindelijk voedsel van te maken. Kant-en-klaar vlees, broodmeel, noem maar op.'

'Ruim 26 jaar ben ik samen geweest met de grootste liefde van mijn leven. Nu wil ze geen contact meer'

Kun je je voorstellen dat de lezer denkt: van pannenkoeken, poffertjes en friet verkopen, tot motivatiecoach zijn, een eigen kerk beginnen en nu dit weer?

'Dat kan ik me prima voorstellen, maar ik heb aan niemand rekenschap of verantwoording af te leggen. Enkel en alleen aan de persoon die me in de spiegel aankijkt. Ik heb nooit het leven gehad van een ambtenaar die sinds zijn achttiende bij de Belastingdienst werkt en nu op het punt staat om eindelijk met pensioen te gaan. Of ik van mijn vrijheid hou? Het is maar net hoe je dat definieert. Wat mogen we nu nog in deze maatschappij? Veiligheidsgordels om in de auto... er zijn zoveel regels en belemmeringen. Kijk alleen al naar de juridische toestanden waar ik deze maand nog mee te maken kreeg. Ik stond weer eens in het beklagdenbankje voor iets dat ik gezegd had (over zijn ex Moon die een verzoek zou hebben ingediend om zoon Emilio te laten opnemen in een gesloten inrichting, gepubliceerd in weekblad *Story*, red.) en ik werd veroordeeld voor 1000 piek. Het is toch te gek voor woorden allemaal? De rechters zijn allemaal vrouwen die een hekel hebben aan bekende Nederlanders. Helemaal aan iemand die goedgebekt is. Van tevoren lag het vonnis overigens al vast. Nadat ze iedereen gehoord had, las ze het voor. Ze had het al die tijd gewoon voor haar liggen.'

Je staat voor je gevoel altijd met 1-0 achter?

'Met 10-0! Als kerel zijnde. Maatschappelijk werkers zijn allemaal vrouwen. Rechters >

‘Lifecoach Anthony Robbins heeft me, in de zes maanden dat we samenleefden, helemaal gemodelleerd. Zonder hem was ik allang dood geweest, kerel’

zijn allemaal vrouwen. Docenten zijn allemaal vrouwen. Het is één grote vrouwencommissie tegen de mannencommissie. Je kunt wel denken dat het niet zo is, maar dat zijn vooroordelen die men heeft tegenover de echte man. En dat ben ik natuurlijk. Een echte vent. Ik heb nog net niet dat hesje, kale kop, piercing of tatoeage op m'n lichaam, maar ik sta natuurlijk voor alles waar de mannelijke vrouw een hekel aan heeft.'

Je spande ook een zaak aan om in je paspoort twintig jaar jonger te worden verklaard. Je chronologische leeftijd zou niet overeenkomen met je biologische. Je won niet, maar haalde wel het wereldnieuws.

'Het punt dat ik ermee wil maken is een duidelijke. Ik doe al sinds 1986 aan personal power en de kracht in jezelf naar boven halen. Ik leef sindsdien op een manier zoals de enkeling pas een paar jaar leeft. Oftewel: met gezonde voeding, zuurstof, de juiste waterhoeveelheden en nadenken over wie je bent, waar je bent en het punt waar je naar toe wil. Ik ben daarom een 52-jarige met de ervaring van een 72-jarige die op een gezonde manier de 95 gaat halen en er dan zelf een keer, op zijn eigen manier, uitstapt. Ik ben al veertig jaar het bewijs dat je als het ware je eigen lichaam en geest kunt vormgeven door de kennis die er is. Voor ons aardse stervelingen was dat niet bereikbaar, maar door mijn ontmoeting als jonge knul met lifecoach Anthony Robbins in Canada zijn mijn ogen opengestaan. Hij had veel meer kennis over de mentale, spirituele en fysieke processen van het lichaam dan ik. Hij heeft me, in de zes maanden dat we samenleefden, helemaal gemodelleerd. Zonder hem was ik allang dood geweest, kerel.'

Je hebt Ratelband-fanaten, maar ook mensen die zeggen: die kerel is knettergek. Heb je weleens het idee dat mensen je act niet altijd begrijpen?

'Ik ben visueel nogal sterk, inderdaad. Wat is het verschil tussen de rol die je speelt en de persoon die je bent? Kijk naar iemand als Jack

Nicholson. Hij is een acteur, maar in het echt ook zo gek, anders kan hij niet van die gekke rollen spelen. Anthony Hopkins, een oude wijze man in zijn nieuwste film, maar dat is hij als persoon ook. Je kunt alleen maar zo'n rol spelen als een deel daarvan ook in je schuilt. Dat is het verschil tussen een goede en slechte acteur. Alleen de besten kunnen dat deel in zichzelf activeren wanneer ze moeten presteren. Dat is het antwoord. Wie is nou bijvoorbeeld Marco Borsato? Is dat de onbetrouwbare echtgenoot? De zanger? De ideale schoonzoon? Een lekker jong? De artiest? De vader? Hij is het allemaal. Dat ontdekkende, kinderlijke, idiote, baanbrekende en grensverleggende dat ik laat zien, ben ik natuurlijk ook gewoon zelf. Dat is niet alleen maar die man op het podium. Dat andere mensen dat apart kunnen vinden, begrijp ik wel. Mensen kijken vanuit hun eigen beleving, ervaring en perspectief naar mij en oordelen dan: Emile is gek. Of: hij doet juist wat ik zo graag zou willen. En dan kom ik weer bij de rechter uit waar ik het net al over had. Zij kijken naar mij als een afstotelijk iets. Als de belichaming van de man die, volgens hen, niet meer past in deze maatschappij.'

Misschien heeft het te maken met de tijdgeest? In 2002 zei je bijvoorbeeld over homo's: 'Als zij eigen bars en gayprides organiseren, dan zetten ze zichzelf buiten de samenleving. Dan moeten ze niet gaan klagen dat ze vervolgens gediscrimineerd worden door een grote proleet als Ratelband. Ze roepen het over zichzelf af.' Sta je nog steeds achter die woorden?

'Natuurlijk. Nog steeds. Later bleek overigens dat je ook als hetero gewoon lid kon worden van belangenorganisatie COC, dus dan valt het met die discriminatie nog wel mee. Om een statement te maken ben ik toen een jaar of twee lid geweest van die club. We leven nu in een tijd dat je haast niets meer mag zeggen, want dan discrimineer je of zet je een bepaalde groep in een kwaad daglicht. Kijk bijvoorbeeld naar die opmerking van Thierry Baudet over dat "de kans dat een blanke hetero aids krijgt kleiner is dan dat hij door de bliksem wordt getroffen. Echt 0,000... megaklein". En dat Humberto Tan daar dan vervolgens schande over spreekt omdat zijn broer is overleden aan die ziekte. Dat mag dus ook al niet meer. Maar zeggen dat je kanker krijgt als je rookt weer wel. Zeg gewoon wat je denkt en vindt. Ik draai ook nooit ergens omheen en zie dat niet als iets negatiefs. Ik streef duidelijkheid na in het leven. Daarom verafschuw ik ook wat er momenteel aan de hand is in de Nederlandse samenleving. Het is wissie-wassie. Haring noch

kuit. En mevrouw Sylvana Simons, zij heeft altijd gelijk. Die kant mag altijd duidelijk zijn. Maar wanneer iemand zich beroept op de gedachte dat het ook weleens anders zou kunnen zijn, dan is het gelijk discriminatie of racisme. Zijn we dan verstandig bezig geweest? Hebben we ons aangepast aan de ontwikkeling of ons laten overbluffen door de minderheid? Het is maar net hoe je het zelf bekijkt.'

Bijt je op feestjes ook altijd van je af?

'Ik beantwoord nooit een ongestelde vraag. Hoor je wat ik zeg? Ik beantwoord dus nooit een niet-gestelde vraag. Stel er geen en ik geef geen commentaar. Vraagt een vrouw me echter hoe haar haar zit en ze loopt voor lul, dan zeg ik dat ze voor lul loopt. En ik zeg er ook nog bij waarom ze voor lul loopt. Bijvoorbeeld: "Dat je je haar zo kort knipt is leuk, maar daarmee laat je het mannelijke deel dat in jou zit zien. Je laat ook zien dat je verstandig bent, want alle fabrieksvrouwen hebben kort haar. Dat is lekker makkelijk. Je hoeft het zodoende maar één keer per week te wassen en niet te kammen of krullen." Als die wijven daar dan vervolgens niet van gediend zijn, dan is dat toch echt hun probleem. Dan moet je je bek maar dichthouden en niet aan mij vragen wat ik ervan vind. Waarom zou ik complimentjes maken als ik ze niet meen? Flikker toch gauw op. Ik heb wel wat anders te doen in mijn leven. Je kunt dit trouwens gewoon opschrijven, hoor. Ik klaag daar niet over. Hoeveel mensen zijn er wel niet die dat wel doen? Ik ben gewoon simpel en speel geen comedy. Dan weet je in ieder geval altijd wat je aan me hebt.' ✕